

Nieuwe cameramonitoring doorbreekt tunnelvisie

Faunapassages speciaal voor reptielen zijn nog altijd relatief schaars in Nederland en kennis over het gebruik is nóg schaarser. Bij algemene faunapassagemonitoring zijn de toegepaste methodieken vaak niet toereikend; reguliere cameravallen werken op basis van stralingswarmte en detecteren koudbloedige en kleine fauna zoals reptielen daarom niet feilloos. Ook worden de spaarzame data niet altijd juist geïnterpreteerd. Hierdoor kunnen faunapassages als 'werkend/functioneel' bestempeld worden, terwijl dat feitelijk niet bewezen is. In 2020 en 2021 heeft RAVON in opdracht van de provincie Gelderland een drietal herpetoducten met vernieuwde technieken gemonitord. De resultaten zijn zeer bemoedigend en onderstrepen de tekortkomingen van reguliere monitoring.

Nieuwe technieken leiden tot harde data

Gewone cameravallen registreren koudbloedigen en kleine fauna niet feilloos. Er is daarom gebruik gemaakt van gemodificeerde camerasystemen met een uitstekende reptielendetectie. Gedurende drie monitoringsperioden van in totaal 2,5 - 3 maanden zijn de drie herpetoducten onderzocht. Daarbij zijn drie reptielsoorten aangetroffen: zandhagedis, gladde slang en ringslang. Doordat de camerasystemen aan weerskanten van ieder herpetoduct waren geïnstalleerd, kon worden bepaald of individuen een volledige passage hebben gemaakt of de tunnel hebben betreden, maar vervolgens weer zijn omgekeerd (onvolledige passage). Alleen in het eerste geval, kan genetische uitwisseling en/of kolonisatie van nieuw leefgebied optreden. Met name de gladde slang bleek de voorzieningen boven verwachting goed te gebruiken. Van de zandhagedis, lokaal het meest algemene reptiel, zijn maar twee volledige passages vastgesteld. Daarentegen is maar liefst 12 maal vastgesteld dat een zandhagedis het herpetoduct betreedt, maar vervolgens omdraait en deze aan dezelfde zijde weer verlaat. Het percentage onvolledige passages, waarbij dieren wel betreden maar niet passeren, is daarmee 86% (N=14) voor de zandhagedis terwijl dit bij de gladde slang 33% (N=27) was. De enige ringslang die is aangetroffen, heeft ook geen volledige passage gemaakt.

'Wishfull thinking'

De toegepaste nieuwe technieken hebben hun meerwaarde bewezen. Het hoge percentage onvolledige passages bij de zandhagedis laat zien dat niet ieder reptiel dat een tunnel betreedt, deze ook standaard helemaal doorkruist. Voor een goede evaluatie van het functioneren is dit belangrijke informatie. Concluderen dat een passage functioneert op basis van, veelal bij toeval, waargenomen reptielen neigt daarom naar 'wishfull thinking'. Trek uitsluitend conclusies wanneer deze onderbouwd kunnen worden.

Project Tunnelmonitoring Ginkelse Heide

